

UPOTREBA BOTULINUM TOKSINA A I NAREDNA REHABILITACIJA AMBULANTNA KOD DECE SA SPASTIČNOM CEREBRALNOM PARALIZOM – EFEKTI I DILEME

*Hristina Čolović^{1,2}, Vesna Živković^{1,2}, Dragan Zlatanović^{1,2}, Nadica Milošević-Milenović³,
Dragana Janošević-Radović^{4,5}*

¹ Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Katedra za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Niš, Srbija

² Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Klinički centar Niš, Niš, Srbija

³ Dom zdravlja "Hipokrat Group" Niš, Niš, Srbija

⁴ Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Katedra za ginekologiju sa akušerstvom, Niš, Srbija

⁵ Klinika za ginekologiju i akušerstvo, Klinički centar Niš, Niš, Srbija

Kontakt: Hristina Čolović
Branka Krsmanovića 17/34, 18000 Niš, Srbija
E-mail: hristinamc@yahoo.com,
hristina.colovic@medfak.ni.ac.rs

Cerebralna paraliza (CP) po definiciji obuhvata grupu trajnih razvojnih poremećaja pokreta i držanja, koji uzrokuju ograničenje aktivnosti, a uslovljeni su neprogresivnom lezijom mozga u razvoju fetusa ili novorođenčeta. Najzastupljeniji tip je spastična cerebralna paraliza (SCP). Jedan od primarnih ciljeva lečenja dece sa SCP je omogućavanje aktivacija, promovisanje efikasnog kretanja, sprečavanje nastanka deformiteta koštano-zglobnog sistema i smanjenje bola. Deformiteti ekstremiteta predstavljaju najuočljiviju karakteristiku dece obolele od SCP, koja ih u velikoj meri ograničava u aktivnostima svakodnevnog života. Smanjenje spasticiteta i prevencija kontraktura, uz mogućnost pune aktivacije i odlaganje hiruške intervencije, uslovlja je pravu ekspanziju primene botulinuskog toksina tipa A (BTA) u terapiji dece sa CP poslednjih godina. Poznat kao najjači neurotoksin u prirodi, BTA nakon aplikacije smanjuje spazam ireverzibilnom denervacijom u nivou neuromišićne spojnice, dok je funkcionalni efekat vremenski ograničen. U tom vremenskom periodu neophodno je proceniti funkcijski motorički status deteta, jasno i realno definisati ciljeve u saradnji sa roditeljima i primeniti adekvatan rehabilitacioni protokol. Internacionalni konsenzus 2010 god. definisao je prokolol, doze, mesto aplikacije, rehabilitacioni protokol. Nakon dvoipodecenijske primene, pored ostalih, javile su se i dileme u pogledu efekta rehabilitacije nakon primene BTA.

Acta Medica Medianae 2020;59(1):110-115.

Ključne reči: cerebralna paraliza, deca, botulinum toksin tip A, spasticitet, rehabilitacija